

Stručni rad

ŠKOLARCI RURALNIH PODRUČJA U EPIDEMIJI

Marjetka Hočevar

OŠ Tržišče, Tržišče 47, 8295 Tržišče

Sažetak

Pandemija virusa COVID-19 u potpunosti je promijenila funkcioniranje društva u protekloj godini. Nastava je zbog zatvaranja obrazovnih ustanova prešla u kućno okruženje. Mi, učitelji, smo se malo bolje pripremili za ponovno zatvaranje zbog iskustva iz proljeća. A što s roditeljima? Jesu li oni također bili pripremljeni?

U istraživanju sam se usredotočila na obiteljski život i provođenje zajedničkog vremena u drugom valu epidemije. Rezultati su pokazali da su učenici OŠ Tržišće u tom razdoblju proveli više korisnog vremena s roditeljima nego inače. Vjerujem da će to iskustvo doprinijeti cjelovitijem razvoju djece i boljem uspjehu učenika, kako na nastavnom tako i na cjeloživotnom području.

Ključne riječi: nastava od kuće, ruralno područje, obiteljski život, slobodno vrijeme

1. Uvod

Zaustavljanje javnog života i usredotočenost na sebe, na obitelj, najuže članove obitelji te na svoje kućno okruženje mnogima je promijenila pogled na svijet. Preko noći smo bili prisiljeni sve vrijeme provoditi kući, sa svojim najbližima. Mnogi će reći da je to vrijeme darovano obitelji. Međutim, u praksi je došlo do različitih odstupanja od ideala obiteljskog života.

Ja sam se konkretno usredotočila na učenike naše osnovne škole Tržišče i njihov obiteljski život za vrijeme drugog razdoblja u kojem su škole bile zatvorene. Tržišče je manje ruralno naselje u jugozapadnom dijelu Slovenije, u općini Sevnica. Iako se u toj okolini mnogo ljudi dodatno bavi poljoprivredom, ne smijemo previdjeti činjenicu da je u tom razdoblju znatan dio roditelja radio, da su radili brojni gospodarski i drugi objekti gdje su odlazili na posao.

Mene je zanimalo koliko vremena su djeca provela zajedno s roditeljima te kako su ga proveli, što su u tom razdoblju radili te je li im to zajedničko vrijeme bilo značajno kao vrijednost.

2. Nastava na daljinu

Desmond Keegan je definirao obrazovanje na daljinu kao oblik obrazovanja za kojeg je karakteristično da su učitelji i učenici uglavnom prostorno i vremenski odvojeni, da obrazovni postupak, za razliku od samostalnog učenja, organizira obrazovna ustanova, da se obrazovanje odvija uz pomoć različitih medija, da škola učenicima nudi mogućnost dvosmjerne komunikacije te time učeniku omogućuje da ravnopravno sudjeluje u procesu učenja. [2]

Učitelji su u našoj školi brzo prilagodili proces učenja radu na daljinu. Prema preciznim uputama i smjernicama ministarstva i zavoda za školstvo, sve svoje znanje i poznavanje različitih načina podučavanja usmjerili smo u planiranje aktivnosti koje su prikladne za rad od kuće pomoću suvremene komunikacijske tehnologije. Bilo je bitno da su aktivnosti pomno osmišljene, planirane i kontinuirano vrednovane. Sve aktivnosti morale su biti planirane tako da u najvećoj mogućoj mjeri uzimaju u obzir cjelokupan proces učenja i dobrobit učenika. Pri tome smo cijelo vrijeme imali u vidu učenike koji kod kuće imaju jako različite uvjete za rad. Bilo je potrebno uzeti u obzir različite strategije učenja, od vizualnih, auditivnih do kinestetičkih tipova učenja kod učenika do poznavanja i rukovanja s računalnom i elektroničkom opremom, prostornih uvjeta, usklađivanja s drugom djecom školskog uzrasta u obitelji te s roditeljima koji su obavljali rad od kuće i dr. [6]

3. Obitelj i njene vrijednosti

Musek je definirao pojam obitelji kao jedan od najbitnijih čimbenika socijalizacije, barem dok dijete ne krene u vrtić ili počne pohađati školu. U njoj se pojedinac razvija kako biološki i društveno tako i u duhovno biće, dakle, razvija svoju osobnost [3]. Obitelj je također prva ljudska zajednica u kojoj se dijete zatekne. U njoj stječe prva iskustva o životnim vrijednostima, ljudima i njihovom ponašanju, shvaćanja o životnim problemima, o davanju i prihvaćanju, o pravima i dužnostima, ravnopravnosti i vlastitoj vrijednosti. Dijete u obitelji gradi svoj temeljni odnos prema ljudima i životu u ljudskoj zajednici. Obitelj pojedincu daje okrilje u kojem može doživjeti ljubav i prihvaćanje te u kojem se može osjećati poželjno i sigurno. Juul u svojoj knjizi ističe da bi se obitelji morale temeljiti na vrijednostima koje omogućuju razvoj osobno i društveno odgovornih pojedinaca [1]. Često je mišljenje da obitelj u takvom životu koji se brzo mijenja gubi na značenju i izumire kao vrijednost [5].

Mišljenje je Perić da obitelj treba formirati svoje vrijednosti, ali i stajati iza njih [5]. Vjerojatno mogu tvrditi da svi roditelji žele da se djeca razvijaju u samostalne, odgovorne, autentične i uspješne osobnosti. To im usađujemo već od ranog djetinjstva, budući da je cilj odgoja osposobiti dijete za samostalan život u ljudskom društvu.

4. Istraživanje

U istraživanju sam uz pomoć anketnog upitnika dobila podatke o obiteljskom životu djece iz ruralnog područja za vrijeme drugog razdoblja u kojem su škole bile zatvorene, konkretnije iz OŠ Tržišće. Zanimalo me koliko vremena su djeca provela zajedno sa svojim roditeljima za vrijeme drugog vala epidemije te što su u tom razdoblju radili.

Na početku me zanimalo što djeca i roditelji obično rade kod kuće kada se vrate iz škole ili s posla. Identično pitanje odnosilo se i na vrijeme obrazovanja na daljinu. Sljedeće pitanje koje me zanimalo odnosilo se na to jesu li roditelji za vrijeme dok su škole po drugi put bile zatvorene bili kod kuće, na poslu ili su radili od kuće. Potom sam u istraživanju postavila nekoliko tvrdnji u vezi kojih su učenici izrazili stupanj slaganja. Neke od njih su: Svidjela mi se nastava kod kuće. U nastavi na daljinu trebalo mi je manje vremena nego inače. Roditelji su me poticali i nadzirali u školskim obavezama. U tom razdoblju proveo sam više vremena vani na otvorenom. Mnogo smo se šetali i kretali vani s roditeljima. Pomagao sam roditeljima u poslu vani (poljoprivredni poslovi), kao i u kućanskim poslovima. Na kraju sam učenike još pitala o tome koliko im je drago što su se vratili u školu.

5. Zaključci i spoznaje

- Kod gotovo polovice učenika oba roditelja bila su na radnom mjestu za vrijeme drugog razdoblja u kojem su škole bile zatvorene. Nije bilo nijednog slučaja među ispitanicima u kojem su oba roditelja bila kod kuće u tom razdoblju.
- Dvije trećine učenika se u razdoblju nastave kod kuće osjećalo loše ili jako loše, stoga nije iznenađujući podatak da su se gotovo svi ispitanici jako razveselili zbog povratka u školu.
- Isto tako, gotovo nitko od ispitanih učenika u budućnosti više ne želi nastavu na daljinu.
- Velika većina učenika je obaveze nastave od kuće izvršila u kraćem vremenu nego u školi, a rezultat toga je da su imali više slobodnog vremena.
- Ohrabrujući podatak je da su učenici u većini slučajeva kod kuće imali pomoć roditelja u školskim obavezama.
- Vrlo malen dio (3/25) učenika je u tom razdoblju igrao više igara na telefonu ili računalu te se koristio YouTubeom.
- Učenici su u tom razdoblju nešto više gledali televiziju. 25 % ispitanika gledalo je televiziju češće nego inače.
- Velika većina učenika je u razdoblju dok su škole bile zatvorene pomagala roditeljima u radu vani (u poljoprivredi, u vrtu, slaganju drva, čišćenju snijega...).
- Isto tako, učenici su bili marljivi i aktivni u obavljanju kućanskih poslova (kuhanje ručka, postavljanje stola, pospremanje, slaganje posuđa, metenje...), budući da je više od polovice ispitanika češće pomagalo roditeljima nego prije koronavirusa.
- Iz odgovora učenika mogu zaključiti da su se djeca u tom razdoblju s roditeljima mnogo kretala vani na otvorenom te su se zajedno igrali. Nerijetko se također dogodilo da su se djeca sama igrala, a roditelji su obavljali druge poslove.
- U tom razdoblju učenici nisu previše često igrali društvene igre s roditeljima. Barem ne više nego uobičajeno.
- Polovica ispitanih učenika smatra da su u tom razdoblju proveli više korisnog vremena s roditeljima nego inače.

6. Zaključak

Rezultati su pokazali da su učenici OŠ Tržišče tijekom drugog vala epidemije proveli više korisnog vremena s roditeljima nego inače. Zajedno su obavljali školske obaveze, mnogo su se kretali na otvorenom, zajedno su se igrali i obavljali razne poslove, kako kućanske tako i poljoprivredne. Vjerujem da će to iskustvo doprinijeti cjelovitijem razvoju djece i boljem uspjehu učenika, kako na nastavnom tako i na cjeloživotnom području.

7. Popis literature

1. Juul, J. (2009). Družinske vrednote. Radovljica: Didakta.
2. Keegan, D. (1996). Foundations of Distance Education. London: Routledge.
3. Musek, J. (1995). Ljubezem, družina, vrednote. Ljubljana: Educy.
4. Musek, J. (2000). Nova psihološka teorija vrednot. Ljubljana: Educy.
5. Perić, M. (2010). Družina v sodobnem svetu. Ljubljana: Zavod IRC.
6. Zavod Republike Slovenije za školstvo. URL: <https://www.zrss.si/zrss/wp-content/uploads/2020-11-05-priporocila-uciteljem-rp-za-izvajanje-pouka-na-daljavo-1.pdf> (28. 4. 2021.)